

Důsledně odpadá pak i potřeba obírat se zmínkami zmateční stížnosti o historii vzniku »Orla« a o rozdílech mezi jednotlivými tělovýchovnými sdruženími a stačí připomenouti, že ani rozsudek nespátřuje v »Orlu« spolek náboženský, ale ovšem ani ne spolek s tendencí politickou, za jaký tudíž v rozporu s předpisem Šu 288 čís. 3 tr. ř. a neprávem prohlašuje jej zmateční stížnost, čímž však pozbývá všeho podkladu i její stanovisko, že stěžovatel popuzoval proti »Orlům« nikoliv pro jejich náboženství, nýbrž pro jejich smýšlení politické. Na opačném stanovisku nalézacího soudu nebyl by zřejmě ničeho změnil ani ohled na svědecký údaj Eduarda D-a, dle něhož se svědek ozval proti stěžovateli po jeho výroku slovy: »Dovolte pane, neurážete příslušníky druhých politických stran«; nelze proto ani neúplnosti, která by činila rozsudek zmatečným podle čís. 5 Šu 281 tr. ř., spatřovati v tom, že se jeho rozhodovací důvody o onom údaji svědkově, zdůrazňovaném zmateční stížností, nezmiňují. Namítajíc dále, že stěžovatelův výrok nelze bráti doslovně, nýbrž že jest jen ukázkou vlivu války na způsob vyjadřování se, zmateční stížností dovozuje, že slovy stěžovatelovými nebylo míněno násilné odstranění, dokonce snad potření »Orlů«, nýbrž že jeho výrok měl ten smysl, že »Orly« sluší jako neodpovídající tradicím našeho národa odstraniti z našeho veřejného života a zabrániti jim zejména, aby oslavovali presidenta republiky, proti němuž příslušníci téže politické strany vedli před válkou ostrý boj. Než doslovně nepojímá stěžovatelova výroku, v němž je řeč o »postřelení« Orlů, ani rozsudek, který v něm spatřuje pouze popuzování k násilnostem proti Orlům vůbec. K tomuto výkladu stěžovatelova výroku byl však nalézací soud oprávněn nejen předpisem druhého odstavce Šu 258 tr. ř., nýbrž i v podstatě vhodnou úvahou rozsudkovou, dle níž k pojmu popuzování (výzvy) k násilnostem stačí, je-li svou povahou schopno zjednatí pro budoucnost stav, v němž pak výzva může přejíti ve skutek, při čemž se poukazuje rovněž nikoliv nevhodně na zjevy z posledních dob, skončivší tragicky. Zmateční stížnost v onom svém pokusu o jiný výklad stěžovatelova výroku směsuje »Orla« znovu a to, jak shora dovedeno, nemístně se stranou politickou, její konečný argument pak lze prostě odkázati na rozsudkové zjištění, dle něhož »Orlové« byli mezi účastníky slavnostního uvítání presidenta republiky na nádraží v K.

Čís. 1902.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pojem »zástup« (§ 39 čís. 2 zák.) není omezen na shluky lidí, sešedší se na veřejné ulici; spadá sem i sešedší lidí v uzavřené místnosti, přikázané jim za bydliště (šalandě).

(Rozh. ze dne 18. února 1925, Zm II 597/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 21. listopadu 1924, jímž byl obžalovaný uznán vinným toliko přestupkem podle Šu 11 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 450 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přečinem Šu 11 čís. 2 zákona.

D ů v o d y:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným nikoli přečinem podle §u 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky, pro který na něho vznesena byla žaloba, vycházející z předpokladu, že trestný čin spáchaný byl obžalovaným veřejně, totiž před zástupem, nýbrž pouze přestupkem podle §u 11 čís. 1 uvedeného zákona vzhledem k tomu, že se obžalovaný dopustil trestného činu podle konečného závěru rozsudkového jen před více lidmi. V rozsudkových důvodech vyslovuje se sice v podstatě správný názor, že slovem »zástup« dlužno rozuměti shluk lidí, jichž počet nelze ihned najednou odhadnouti, a uznává se, že počet více než deseti lidí (dle přesného zjištění rozsudkového 12 lidí), kteří naslouchali urážce, pronesené obžalovaným proti presidentu republiky, je takovým, jehož snad také na první pohled ihned sčítati nelze; zároveň však se dovozuje, že pojmu »zástupu« odpovídá shluk lidí na veřejné ulici, kteří se k nějakému příběhu sešli náhodně, v daném případě však že nešlo o takový shluk lidí, nýbrž vesměs o lidi domácí v místnosti, přikázané jim za bydliště. Zmateční stížnost označuje, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., posléze uvedený názor, pokud se týče výklad, jehož se dostalo v rozsudku pojmu »zástupu« a tím i pojmu »veřejně« ve smyslu §u 39 čís. 2 zákona na ochranu republiky, všim právem jako mylný. Výklad ten nenachází ni nejmenší opory ani v obecném významu slova »zástup«, ani ve smyslu, který mu příkládá zákon na ochranu republiky. Jazykově znamená slovo »zástup« nahodilé seskupení se takového počtu lidí, jehož podle okolností nelze odhadnouti, zjistiti na první pohled. Nejinak je tomu v oboru zákona na ochranu republiky. Dle výkladu, jehož se dostává v §u 39 čís. 2 v zákoně se opětně vyskytujícímu výrazu »veřejně«, vyrozumívá se veřejností činu pouze, aby čin byl nebo mohl býti postřehnut, tedy, pokud jde o projev slovný, týž byl nebo mohl býti slyšen větším počtem lidí. Tomu je tak i ohledně případů, v nichž v úvahu přichází čin, spáchaný před zástupem. Ničím není zejména opodstatněna domněnka, že zákonný pojem »zástupu« dlužno na rozdíl od ostatních způsobů, jimiž se páše čin veřejně, (v tiskopise, v rozšiřovaném spise, ve shromáždění), omezovati jen na takové shluky lidí, k nimž došlo na volném prostranství, podle rozsudku dokonce právě jen na veřejné ulici, vylučovati tudíž z něho seskupení lidí, odpovídající jinak, zejména svým počtem, představě zástupu jen proto, že k nim došlo v místnosti uzavřené. Opačnému stanovisku zákonodárcovu nasvědčuje i výklad pojmu »veřejného místa« ve smyslu §u 26 zákona na ochranu republiky, jímž rozumějí se podle čtvrtého odstavce tohoto §u kromě náměstí, ulic, veřejných cest a sadů také veřejné sbírky, lázně, školy, výčepní a zábavní místnosti a jiná veřejně přístupná prostranství a místnosti. Omezuje onen svůj restriktivní výklad pouze na zákonný pojem »zástupu«, uznává ostatně sám rozsudek nepřímě, že čin, spáchaný ve shromáždění, byl vykonán veřejně i tehdy, šlo-li o shromáždění, konané nikoli na volném prostranství, nýbrž v nějaké místnosti. Rozdíl mezi zákonnými pojmy »shromáždění« a »zástupu« tkví však jen v tom, že »shromážděním« rozuměti jest seskupení osob, které se k určitému cíli sešly úmyslně, kdežto pojmu »zástupu« odpovídá seskupení náhodné

(Milota: Zákon na ochranu republiky, str. 121, 122). Postrádá tudíž všeho podkladu onen pokus napadeného rozsudku, omezovati pojem »zástupu« jen na shluk lidí, sešedší se na volném prostranství, (na veřejné ulici). Uznání správnosti názoru, vysloveného v rozsudku, vedlo by k důsledku přímo absurdnímu, zákonodárcem zcela nepochybně nezamýšlenému, že by totiž skutky, vykazující jinak veškeré pojmové znaky toho kterého činu, trestného podle zákona na ochranu republiky, stávaly se beztrestnými neb aspoň, jako v daném případě, trestnými dle mírnějších předpisů zákonných i v takových případech, v nichž by byly spáchány před množstvím, páčícím se na mnohé desítky ba i na sta lidí. Není tudíž podřadění počtu dvanácti lidí, kteří dle rozsudkového zjištění byli přítomni a naslouchali urážce, pronesené obžalovaným proti prezidentu republiky, zákonnému pojmu »zástupu« na překážku okolnost, zdůrazňovaná v rozsudkových důvodech, že to byli vesměs lidé domácí (sekáči), jimž místnost, ve které obžalovaný pronesl urážku (šalanda), byla přikázána za bydliště. Že by se byli v této místnosti sešli úmyslně k nějakému určitému cíli, rozsudek nezjišťuje, dlužno v nich tudíž spatřovati zástup ve smyslu §u 39 čís. 2 zákona na ochranu republiky a považovati čin obžalovaného za spáchaný veřejně ve smyslu téhož §u a §u 11 čís. 2 uvedeného zákona.

Čís. 1903.

Přednosta okresního civilního soudu není vrchností ve smyslu §u 187 tr. zák.

(Rozh. ze dne 19. února 1925, Zm II 564/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 1. října 1924, jimž byl obžalovaný Jan Sch. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin zpronevěry podle §u 181 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud sprostil obžalovaného z obžaloby pro zločin zpronevěry (§ 181 tr. zák.), jsa toho názoru, že obžalovaný stal se účastným beztrestnosti podle §§ů 187, 188 tr. zák., nahradiv veškeru škodu dříve ještě než se vrchnost, v tomto případě prý presidium zemského civilního soudu, o spáchaném činu dozvěděla. Zmateční stížnost napadá sprostňující rozsudek důvody zmatečnosti čís. 5 a 9 písm. b) §u 281 tr. ř. a označuje z důvodu čís. 9 písm. b) jako právně mylný názor nalézacího soudu, že vrchností ve smyslu §u 187 tr. zák. nelze rozuměti přednostu okresního soudu pro Brno-okolí. Výtce státního zastupitelství nelze přisvědčiti. § 187 tr. zák. předpokládá, že celá škoda byla dříve nahrazena, nežli soud neb jiná vrchnost zví o provinění pachatelově. Že přednosta okresního soudu představuje soud, nemůže býti vzhledem k předpisům o soudní organizaci (§ 24 a násl., § 1 a násl. jedn. řádu) pochybným. Avšak § 187 tr. zák. mluví o soudu, má na mysli pouze